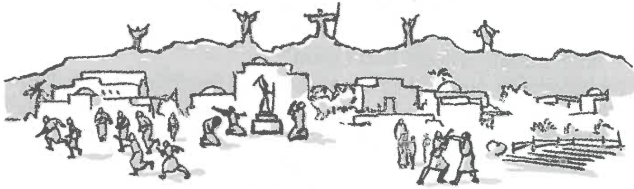

BÀI HỌC 5

TIẾNG KÊU CỦA CÁC TIÊN TRI

CÂU GÓC: *Hỡi người! Ngài đã tỏ cho người điều gì là thiện; cái điều mà Đức Giê-hô-va đòi người há chẳng phải là làm sự công bình, ưa sự nhân từ và bước đi cách khiêm nhường với Đức Chúa Trời người sao?” (Mi-chê 6:8).*

KINH THÁNH NGHIÊN CỨU: *1 Sa-mu-ên 8:10–18; A-mốt 5:10–15; Mi-chê 6:8; Sáng thế Ký 19:1–13; Ê-xê-chia 16:49; Ê-sai 1:15–23.*

Các tiên tri Cựu Ước là những nhân vật đáng chú ý nhất trong Kinh Thánh. Tiếng kêu gào âm ỉ, các thông điệp mạnh bạo, cảm giác đau buồn, tức giận và phẫn nộ, và thỉnh thoảng những buổi trình diễn sứ điệp của họ khiến họ không thể bị làm ngơ, ngay cả khi họ làm người khác cảm thấy không thoải mái khi ở bên cạnh.

Được gửi chủ yếu đến Y-sơ-ra-ên và Giu-đa, họ ra hiệu kêu mời dân tộc được chọn hãy trở về với tiếng gọi của Chúa. Người dân và giới lãnh đạo đã dễ dàng bị lôi cuốn bởi các thần tượng và lối sống của các dân tộc xung quanh. Các tiên tri chấp nhận trách vụ bạc bẽo của mình là ra đi để thúc giục dân sự hối cải, đôi khi bằng cách nhắc nhở họ về tình yêu vô điều mà Đức Chúa Trời dành cho họ, cũng như các kỳ công Ngài đã làm cho họ trong quá khứ, và đôi khi cũng bằng cách cảnh báo về những hậu quả không lường nếu họ tiếp tục rời xa Ngài.

Như chúng ta sẽ thấy, trong số các tội lỗi và tệ nạn mà các tiên tri cảnh báo các nhà lãnh đạo và dân chúng, một trong những điều xấu xa nhất là sự ức hiếp người nghèo, kẻ thiếu thốn, và những ai bất lực giữa vòng họ. Đứng, thờ thần tượng là xấu; đứng, theo các thực hành tôn giáo sai lầm là xấu; nhưng, cũng đứng nữa, lợi dụng kẻ yếu và nghèo đáng bị lên án nặng nề không kém.

1. SỰ KHUYẾN CÁO NHIỀU LẦN VỀ CÔNG LÝ

Mặc dù Đức Chúa Trời có kế hoạch rất chi tiết cho dân Y-sơ-ra-ên, họ hiếm khi sống theo thiên chức của họ. Chẳng mấy chốc hệ sau khi quốc gia Y-sơ-ra-ên được thiết lập, họ đã yêu cầu ông Sa-mu-ên, một tiên tri và quan xét, chỉ định một vị vua để lãnh đạo quốc gia của họ, “giống như tất cả các quốc gia khác có” (1 Sa-mu-ên 8:5).

Xin đọc 1 Sa-mu-ên 8:10-18. Tiên tri Sa-mu-ên cảnh báo dân Y-sơ-ra-ên điều gì khi họ yêu cầu được có một vị vua?

Sa-mu-ên sớm nhận ra đây là bước đầu để họ đi theo con đường của các dân tộc khác trong nhiều lãnh vực. Trong khi tiên tri Sa-mu-ên tìm cách tư vấn cho vị vua đầu tiên, ông Sau-lơ, thì không bao lâu lời tiên tri của ông đã bắt đầu trở thành hiện thực. Ngay cả khi đã đạt đến tột đỉnh của vương quốc Y-sơ-ra-ên, vua Đa-vít và vua Sô-lô-môn đã không thoát khỏi sự căm đố, tham nhũng, và lạm dụng quyền lực của mình.

Trong suốt các triều đại của các vị vua Y-sơ-ra-ên và Giu-đa, một trong những phản ứng của Đức Chúa Trời là gửi các tiên tri nói lên ý muốn của Ngài, và nhắc nhở các nhà lãnh đạo và dân Y-sơ-ra-ên về trách nhiệm mà Ngài đã giao phó cho họ đối với các thành viên bị gạt ra bên lề xã hội.

Trong các tác phẩm của các tiên tri Hê-bơ-rơ, chúng ta thấy một sự kêu gọi liên tục và lặp lại nhiều lần là dân Y-sơ-ra-ên cần phải sống một cách trung chính và thực hành công lý trong xã hội. Đối đầu với sự bất trung của dân Y-sơ-ra-ên và giới lãnh đạo, các tiên tri là một tiếng nói thường xuyên và khẩn cấp cho thành phần không có tiếng nói, đặc biệt là những cá nhân bị tổn thương bởi sự bất tuân của Y-sơ-ra-ên đối với ý chỉ của Đức Chúa Trời.

Suy ngẫm về tấm lòng thiết tha của các tiên tri trong Cựu Ước, tác giả Abraham Joshua Heschel tương phản sự tự mãn của chính chúng ta hiện nay với những lời tiên tri kêu gọi khẩn cấp về công lý: “Những điều kinh khủng ngày xưa đã từng làm kinh hoàng các đấng tiên tri thì ngày hôm nay thậm chí là những sự kiện bình thường hàng ngày trên khắp thế giới . . . Sự hoàn toàn thiếu kiên nhẫn của các tiên tri trước các bất công làm chúng ta nghĩ rằng họ quá mất bình tĩnh. Bản thân chúng ta liên tục chứng kiến những hành vi bất công, những biểu hiện của đạo đức giả, gian xảo, tức giận, đau khổ, nhưng chúng ta hiếm khi cảm thấy phẫn nộ hoặc quá kích động. Trái lại đối với các tiên tri, một bất công nhỏ cũng bị họ xé ra to.” – *The Prophets* (New York: Jewish Publication Society of America, 1962), trang 3, 4.

Những gì mà các tiên tri cho chúng ta thấy là một cái nhìn sâu sắc vào tấm lòng và sự suy nghĩ của Đức Chúa Trời. Thay mặt Chúa, họ có thể giúp chúng ta nhìn thấy các bất công và thâm kịch của thế giới qua đôi mắt ngắn lè cảm thông của Ngài. Nhưng tấm lòng thiết tha của họ cũng là một lời kêu gọi hành động, để hợp tác với Đức Chúa Trời hầu cải cách và làm với một phần nào tình trạng muộn phiền và bị chà đạp của bao người xung quanh chúng ta.

Thế nào mà hành vi tìm cách giống như “bao dân tộc khác” đôi khi bằng những phương thức có thể gây nguy hại cho chính chúng ta và cho những người chung quanh?

2. A-MỐT

“A-mốt trả lời cho A-ma-xia rằng: Ta không phải là đấng tiên tri, cũng không phải con đấng tiên tri; nhưng ta là một kẻ chăn, sửa soạn những cây và rừng. Đức Giê-hô-va đã bắt lấy ta từ sau bấy, và Đức Giê-hô-va phán cùng ta rằng: Hãy đi nói tiên tri cho dân Y-sơ-ra-ên ta” A-mốt 7:14, 15.

A-mốt khá cởi mở trong việc thừa nhận rằng mình thiếu điều kiện để làm một nhà tiên tri, nhưng buổi trình bày thông điệp của ông cho dân Y-sơ-ra-ên chứng tỏ rõ ràng ông có khả năng thu hút người nghe vào trong đề tài ông muốn truyền đạt.

Tiên tri mở đầu bằng một nhận xét quen thuộc, liệt kê các quốc gia xung quanh – Sy-ri, Phi-li-tin, Ty-rơ, Ê-đôm, Am-môn, Mô-áp – và kể chi tiết các tội ác, xúc phạm, và những tàn ác của họ mà Đức Chúa Trời sẽ trừng phạt (A-mốt 1:3 đến 2:3). Chúng ta có thể hình dung người Y-sơ-ra-ên vỗ tay tán thưởng các cáo trạng về kẻ thù của họ, nhất là trong danh sách ấy có nhiều tội ác nhằm chống lại Y-sơ-ra-ên của các quốc gia này.

Sau đó, tiên tri A-mốt tiến dần đến các đề tài gần gũi hơn, tuyên bố sự phán xét của Đức Chúa Trời chống lại dân Giu-đa, là láng giềng phía nam của Y-sơ-ra-ên trong vòng hai vương quốc giờ đây tách biệt. Thay mặt Đức Chúa Trời, ông trích dẫn sự chối bỏ Đức Chúa Trời, sự bất tuân của dân Giu-đa đối với các mệnh lệnh của Ngài, và những sự trừng phạt sẽ đến với họ (A-mốt 2:4, 5). Một lần nữa, chúng ta có thể hình dung những người ở vương quốc phía Bắc, tức Y-sơ-ra-ên, vỗ tay tán thưởng bản cáo trạng của tiên tri chỉ ra những hành vi sai trái của những người xung quanh họ.

Nhưng rồi ông A-mốt bỗng quay ngược trở lại để phê bình chính đám thánh giả trước mặt. Phần còn lại của sách A-mốt tập trung vào sự gian ác, việc thờ thần tượng, tình trạng bất công và những thất bại liên tục của Y-sơ-ra-ên dưới mắt Đức Chúa Trời.

Đọc A-mốt 3:9–11; 4:1, 2; 5:10–15; và 8:4–6. Tiên tri đang cảnh cáo những tội lỗi nào?

Tuy tiên tri A-mốt khôn khéo ngoại giao trong lời nói và các cảnh báo của ông về số phận diệt vong của họ, thông điệp của ông tràn ngập các nguyện cầu cho dân Y-sơ-ra-ên sớm quay về với Đức Chúa Trời. Hành động ấy sẽ bao gồm tình trạng tái sinh của ý thức về công lý và sự chăm sóc cho những cá nhân rách rưới trong số họ: “Thà hãy làm cho sự chánh trực chảy xuống như nước, và sự công bình như sông lớn cuốn cuộn.” (A-mốt 5:24). Vài câu cuối cùng trong bài cảnh báo của tiên tri nói về sự phục hồi của con dân Chúa trong tương lai (A-mốt 9:11–15): “Trong giờ phút bội đạo thậm tệ nhất và đối khất tâm linh cực cùng nhất, sứ điệp của Đức Chúa Trời gửi đến họ là một sứ điệp của lòng khoan dung vô hạn và niềm hy vọng tràn trề.” – Ellen G. White, *Prophets and Kings*, trang 283.

Phải chăng đôi lúc chúng ta cần sẵn sàng lên tiếng một cách gắt gao nhằm sửa sai? Làm thế nào để chúng ta phân biệt được khi nào lời lẽ như vậy là thích hợp?

3. MI-CHÊ

“Hỡi người! Ngài đã tỏ cho người điều gì là thiện; cái điều mà Đức Giê-hô-va đòi người há chẳng phải là làm sự công bình, ưa sự nhân từ và bước đi cách khiêm nhường với Đức Chúa Trời người sao?” (Mi-chê 6:8). Có những cách nào bạn có thể thực hành các lời này ngay bây giờ không?

Mi-chê 6:8 có lẽ là một trong những đoạn văn được biết đến nhiều nhất trong Kinh thánh. Tuy nhiên, giống như nhiều câu nói được lấy làm khẩu hiệu hay “bích chương”, chúng ta có lẽ ít quen thuộc với ngữ cảnh của các câu ấy hơn là mình nghĩ.

Đọc Mi-chê 2:8–11 và 3:8–12. Tiên tri Mi-chê lên án các hành vi nào của dân sự?

Triều đại của A-cha, vua của nước Giu-đa, đã chứng kiến dân sự của Đức Chúa Trời bị băng hoại xuống một mức thấp mới trong đời sống tâm linh và lịch sử của đất nước họ. Tệ nạn thờ lạy thần tượng và làm điều ác đã gia tăng vượt bậc. Đồng thời, như các tiên tri khác của thời đại ấy cũng đã lưu ý, giai cấp nghèo hèn tiếp tục bị lạm dụng và trở thành mồi sẵn.

Ông Mi-chê không phải là một vị tiên tri cảnh báo về số phận diệt vong thái quá hơn những đồng nghiệp đương thời. Hầu hết ba chương đầu tiên của sách ông viết đều bày tỏ sự tức giận và buồn phiền của Đức Chúa Trời trước các hành vi gian ác của dân sự Ngài, cũng như sự hủy diệt đầy hăm dọa đang nhô lên ở chân trời.

Nhưng Đức Chúa Trời đã không từ bỏ dân sự Ngài. Ngay cả những lời cảnh cáo gay gắt và những thông điệp nghiêm khắc của các tiên tri cũng là một dấu hiệu cho thấy lòng quan tâm không ngừng của Đức Chúa Trời đối với con cái Ngài. Ngài gọi đến họ các lời cảnh báo xuất phát từ thái độ chăm sóc và tình yêu Ngài dành cho họ. Ngài ước ao sẽ khoan hồng và phục hồi họ. Ngài sẽ không còn giận con cái yêu dấu của Ngài mãi mãi (Mi-chê 7:18–20).

Đó là bối cảnh của “công thức” nổi tiếng: “làm sự công bình, ưa sự nhân từ và bước đi cách khiêm nhường”. Nghe có vẻ đơn giản, nhưng để thể hiện đức tin như vậy một cách thực tế thì khó khăn hơn nhiều, nhất là khi làm điều đó dường như quá lạc nhịp với xã hội xung quanh. Khi những phần tử khác kiếm lợi từ hành vi bất công, chế giễu lòng nhân từ và thụ hưởng một cách đầy ngạo mạn, để thể hiện các đức tính trên đòi hỏi lòng can đảm và kiên trì. Tuy nhiên, chúng ta không làm các điều này cách đơn lẻ, mà thật ra đang đồng đi với Cứu Chúa của chúng ta.

Đâu là mối liên hệ giữa “làm sự công bình, ưa sự nhân từ và bước đi cách khiêm nhường” trước mặt Chúa?

4. Ê-XÊ-CHI-ÊN

Nếu chúng ta hỏi một nhóm Cơ Đốc nhân về “tội lỗi của Sô-đôm”, rất có thể nhiều người sẽ lập tức liệt kê các tội lỗi tình dục khác nhau của thành phố ấy và các hình thức khác của sự đồi bại. Xét cho cùng, Sáng Thế ký 19:1–13 mô tả một xã hội bệnh hoạn và méo mó rất chín muồi cho sự hủy diệt.

Tuy nhiên, điều đặc biệt ở đây là câu trả lời phức tạp hơn thế. Hãy thử xem sự mô tả của Tiên tri Ê-xê-chi-ên: “Này, đây là sự gian ác của em gái mấy là Sô-đôm và các con gái nó: ở kiêu ngạo, ăn bánh no nê, và ở nề cách sung sướng; nó lại không bỏ sức cho tay kẻ nghèo nàn và thiếu thốn” (Ê-xê-chi-ên 16:49). Mặc dù rõ ràng là Chúa sẽ không bỏ qua các hình thức bại hoại khác trong thành Sô-đôm, trọng tâm của câu Kinh Thánh này là sự bất công kinh tế và thiếu sự chăm sóc cho những người cần giúp đỡ.

Có thể chẳng trong mắt của Đức Chúa Trời, các tội lỗi kinh tế này cũng xấu xa như những tội lỗi tình dục?

Theo sau thời đại của các tiên tri A-mốt, Mi-chê, và Ê-sai, lời tiên tri ban đầu của ông Ê-xê-chi-ên giống như một lời cảnh báo tương tự về sự hủy diệt sắp tới. Tuy nhiên, sau khi Giê-ru-sa-lem rơi vào tay người Ba-by-lôn và dân trong thành bị bắt làm phu tù, mũi dùi cảnh cáo của tiên tri Ê-xê-chi-ên chuyển gần hơn đến lời hứa phục hồi của Đức Chúa Trời.

Đọc Ê-xê-chi-ên 34:2–4, 7–16. Hãy so sánh sự lượng định của Đức Chúa Trời về những người lãnh đạo tham nhũng của Y-sơ-ra-ên với hành động chần chừ của chính Ngài. Cách họ đối xử với “con chiên” ốm yếu nhất trong đàn tương phản như thế nào với phương cách của Chúa?

Thậm chí xấu xa như dân Y-sơ-ra-ên đầy tội lỗi, đến nỗi bị so sánh với Sô-đôm, Chúa vẫn cố tiếp cận con dân sai đường lạc lối của mình với hy vọng lôi kéo họ khỏi sự gian ác của chính tay họ. Trong kế hoạch mới cho dân sự Ngài, họ sẽ hồi hương, thành Giê-ru-sa-lem sẽ được phục hồi, và đền thờ sẽ được tái xây dựng. Các lễ hội mà Đức Chúa Trời đã đặt ra sẽ được cử hành trở lại, và đất đai sẽ lại được chia đều cho mọi người theo sự kế thừa của họ (Ê-xê-chi-ên 47:13 đến 48:29). Rõ ràng dường như ý định của Đức Chúa Trời là kế hoạch cho dân sự Ngài sẽ được tái khởi động sau cuộc hồi hương của họ từ cảnh phu tù. Đây là kế hoạch mà trước đó đã được truyền cho ông Môi-se và dân Y-sơ-ra-ên lần đầu tiên sau khi họ được giải thoát khỏi xứ Ai Cập. Nó bao gồm mối quan tâm cho các thành viên yếu thế nhất trong xã hội, cũng như những người có thể được coi là người ngoại.

Đối với bạn, việc Đức Chúa Trời dành cho nhân loại nhiều cơ hội để làm lại cuộc đời, ngay cả sau khi họ đã tái phạm nhiều lần quan trọng thế nào?

5. Ê-SAI

Xin đọc Ê-sai 1:15-23; 3:13-15; và 5:7, 8. Bạn diễn tả thế nào về phản ứng của tiên tri Ê-sai trước những tệ trạng mà ông chứng kiến trong xã hội chung quanh?

Năm chương đầu trong bài giảng khai mạc của tiên tri Ê-sai gồm nhiều nội dung khác nhau. Có nội dung là những lời chỉ trích nghiêm khắc về loại xã hội mà dân sự của Chúa đã tạo nên, các cảnh báo về sự phán xét sắp xảy ra cho việc họ từ chối Đức Chúa Trời và tiếp tục hành vi sai trái, và niềm hy vọng nếu mọi người quay lại với Chúa và cải cách đời sống và xã hội của họ. Nhưng có lẽ cảm xúc mạnh nhất hé lộ qua lời nói của tiên tri là một cảm xúc đau buồn. Dựa trên sự hiểu biết của ông về cá tính của Đức Chúa Trời và các ước muốn của Ngài cho con cái yêu dấu của mình, tiên tri ngậm ngùi khóc than cho những gì đã mất, cho vô số người bị tổn thương nhưng không được ai ngó ngang tới, và hậu quả đoán phạt khủng khiếp một ngày kia sẽ giáng xuống trên đất nước của ông.

Tiên tri Ê-sai tiếp tục mô hình này qua chức vụ tiên tri. Ông kêu gọi mọi người hãy nhớ lại những kỳ công Đức Chúa Trời đã làm cho họ. Ông cũng chia sẻ với họ niềm hy vọng nơi những gì Đức Chúa Trời muốn làm cho dân sự Ngài trong tương lai. Vì vậy, họ nên tìm kiếm Chúa ngay bây giờ, vì mỗi tương giao được hồi phục này với Ngài sẽ bao gồm lòng biết ăn năn về các hành vi sai trái hiện tại và thay đổi cách đối xử với tha nhân.

Trong các chương 58 và 59, tiên tri Ê-sai đặc biệt quay lại mối quan tâm cho công lý. Một lần nữa ông mô tả một xã hội trong đó “Cho nên sự công bình trở lui lại, sự nhân nghĩa đứng xa; vì lẽ thật vấp ngã giữa đường phố, và sự ngay thẳng chẳng được vào” (Ê-sai 59:14). Nhưng ông cũng khẳng định Đức Chúa Trời nhận thức điều đó và Ngài sẽ giải cứu con dân Ngài – “Đấng Cứu chuộc sẽ đến” (Ê-sai 59:20).

Xuyên suốt sách Ê-sai, một phần quan trọng trong sự lưu ý của tiên tri được dành để tuyên báo về việc Đấng Mê-si sắp tới, là nhân vật cuối cùng sẽ tái lập lại nền trị vì của Thượng Đế trên thế gian này và sẽ mang lại công lý, lòng trắc ẩn, ơn chữa lành và tình trạng phục hồi với Ngài.

Đọc Ê-sai 9:6, 7; 11:1-5; 42:1-7; và 53:4-6. Các lời tiên tri này phù hợp thế nào với những ý tưởng bạn hiểu về cuộc sống, chức vụ và cái chết của Đức Chúa Giê-su? Mấy lời tiên tri này gợi ý gì về mục đích của Ngài đến thế gian chúng ta?

NGHIÊN CỨU BỔ TÚC:

“Chống lại sự lan tràn của sức đàn áp dã man, sự bất công trắng trợn, sự xa xỉ và hoang phí quá mức, tiệc tùng và say xỉn không biết xấu hổ, sự dâm dục và trụy lạc bản thủ, đang xảy ra trước mắt họ, các tiên tri của Đức Chúa Trời đã vô cùng phẫn nộ đến độ phải hét lên những tiếng cảnh báo gay gắt; nhưng sự phản đối của họ chỉ là vô ích, sự lên án tội lỗi của họ cũng chỉ như nước đổ lá môn mà thôi.” – Ellen G. White, *Prophets and Kings*, trang 282.

Đối với tiên tri Ê-sai, “quang cảnh về tình trạng xã hội của dân Y-sơ-ra-ên thật nản chí. Do lòng tham muốn được thầu thêm, họ xây hết nhà này đến nhà khác, tậu thêm mảnh ruộng này tới mảnh ruộng kia . . . Công lý đã biến thái, và không hề có chút động lòng trắc ẩn nào cho giới bản hàn . . . Ngay cả các thẩm phán, có trách vụ bảo vệ người bất lực, cũng giả đui giả điếc trước tiếng ta thán vang trời của người nghèo khổ, người cần được cứu giúp, người góa phụ đơn côi và của trẻ mồ côi bơ vơ . . .

“Đối diện với tình trạng vô vọng như vậy trong năm cuối của triều đại Ô-xia, không có gì đáng ngạc nhiên khi tiên tri Ê-sai thoái thác sự kêu gọi của Chúa để mang sứ điệp cảnh báo và khiển trách của Ngài đến xứ Giu-đa. Ông cũng biết trước rằng mình sẽ phải đương đầu với thái độ chống đối đầy ngoan cố.” – Trang 306, 307.

“Những lời lẽ đơn giản của các đấng tiên tri . . . nên được chúng ta đón nhận như đó là tiếng phán của Chúa cho mọi linh hồn chai đá. Chúng ta sẽ không nên bỏ lỡ bất cứ cơ hội nào để thực hiện những hành động thương xót, các chủ định ân cần và cung cách lịch sự của Đấng Cơ Đốc, cho những ai đang oằn vai gánh nặng và ở dưới gông cùm áp bức.” – Trang 327.

ĐỀ TÀI THẢO LUẬN:

1. Chúng ta thường hiểu chức năng của các lời tiên tri như dự đoán tương lai. Nhận thức của bạn về vai trò của một tiên tri thay đổi thế nào khi bạn hiểu ra rằng các tiên tri trong Cựu Ước chú tâm nhiều đến xã hội đương thời của họ hơn là các biến cố sẽ xảy ra trong tương lai?
2. Đời sống và sứ điệp của các tiên tri cho thấy đứng lên cho lẽ phải và nói lên sự thật vô cùng nguy hiểm và đầy gian nan. Nếu vậy, theo bạn, tại sao họ đã làm và nói như thế?
3. Trong các tác phẩm của các tiên tri, Đức Chúa Trời dường như có lúc giận dữ, có lúc tỏ ra quan tâm sâu xa đến dân sự của Ngài. Bạn dung hòa hai khía cạnh này của cá tính Ngài như thế nào?

TÓM TẮT:

Các tiên tri trong Cựu Ước rất thiết tha và thường phẫn nộ hay bức dọc đứng ra bảo vệ đường lối và ý chỉ của Đức Chúa Trời muốn cho dân sự Ngài. Phản ánh mối quan tâm của chính Chúa, lòng thiết tha này bao gồm một sự lưu tâm mạnh mẽ đến công lý cho giai cấp bản cùng và bị chà đạp. Lời kêu gọi không ngừng của các đấng tiên tri để người ta quay lại với Đức Chúa Trời gồm việc phải chấm dứt các bất công, là một điều mà chính Đức Chúa Trời trong các khả tượng đã hứa sẽ đem lại một tương lai tươi sáng hơn cho con dân của Ngài.